

Kommunedelplan **kultur**

2013-2023

Mål- og strategidel

Vedtatt av bystyret 28. februar 2013

Innhold

1	FØRINGER OG GRUNNLAGSINFORMASJON	3
1.1	Formål og overordnet mål.....	3
1.2	Avgrensning	3
1.3	Definisjon kultur	3
1.6	Statlige og regionale føringer:	5
1.7	Kommunale styringsdokumenter	5
1.7.1	Kommuneplanens samfunnsdel og kommunens visjon.....	5
1.7.2	Kommunedelplaner og strategiske dokumenter.....	5
	Framtidsrettet: Være i forkant av samfunnsutviklingen og bruke kultur som drivkraft i byutviklingen.	6
2.1	Gjennomgående tema	6
2.1.1	Barn og unge	7
2.1.2	Eldre	7
2.1.3	Mangfold.....	7
2.1.4	Universell utforming	7
2.2	Planprosess	7
3	KOMMUNENS ROLLE SOM KULTURAKTØR.....	7
4	KULTURELL STATUS FOR SARPBORGSAMFUNNET.	9
6	SATSNINGSOMRÅDER	11
6.1	Kulturell kompetanse.....	11
6.2	Kulturbasert nyskaping.....	13
6.3	Kulturarenaer og sosiale møteplasser	15
	Dagens situasjon	15
6.4	Identitet og omdømme	16
6.5	Regionalt kultursamarbeid	18
6.6	Internasjonalt kultursamarbeid	19
6.7	Kultur og folkehelse	20
7	KRITISKE FAKTORER FOR GJENNOMFØRING AV PLANEN.	22
3.1	Ressurser og økonomi.	22
3.2	Prioriteringer	22
3.3	Holdninger/ulik kultur	22
3.4	Tid	22

1 FØRINGER OG GRUNNLAGSINFORMASJON

1.1 Formål og overordnet mål

Kommunedelplan kultur skal utdype mål og strategier på kulturområdet vedtatt i Kommuneplanens samfunnsdel. Likedan skal planen danne grunnlag for Sarpsborg kommunes langsiktige kulturpolitikk og likedan avklare kommunens rolle i utviklingen av kulturlivet. Planens intensjon er å legge til rette for og styrke vekst - og utviklingsmulighetene for kulturlivet i Sarpsborg, samt legge til rette for kreativitet som kan bidra til å utvikle samarbeid, inkludering, næring og forebygge helseproblemer.

Planen vil være førende for det årlige handlingsplan og økonomiplanarbeidet.

Det overordnede målet for kommunedelplan kultur er hentet ut fra kommuneplanens samfunnsdel og skal sikre at intensjonene i samfunnsplanen oppnås:

Kultur skal være et bærende element i by- og samfunnsutviklingen i Sarpsborg.

Med bærende element forstås i denne planen at kultur skal gjennomsyre og binde sammen samfunnet Sarpsborg og at det er en prioritert oppgave for kommunen å legge til rette for dette.

1.2 Avgrensning

Kommunedelplan kultur, heretter omtalt som Kulturplanen, omfatter ikke fagområdet kulturminner. Idrettsanlegg inngår heller ikke i denne plan. Det blir utarbeidet egne planer for disse områdene. Likedan blir frivillighet bare i mindre grad omtalt med bakgrunn i at det utarbeides en egen plattform for frivillighet.

1.3 Definisjon kultur

Kultur er et åpent begrep med et meningsinnhold som har vært historisk skiftende. Innholdet varierer med sammenhengen begrepet blir brukt i, og hva som er formålet med definisjonen. 'Kultur' kan brukes både vidt og snevert. I vid forstand omfatter begrepet verdier, normer, kunnskap, symbol og ytringsformer som er felles for en gruppe menneske eller et bestemt samfunn.

I snever forstand blir begrepet brukt for å gjøre greie for de forskjellige aktivitetene innenfor kulturliv og kulturpolitikk når disse blir forstått som en avgrenset samfunnsfaktor. En viktig dimensjon ved kultur er at individet knyttes til store og små identitets- og meningsfelleskap som blir etablert og endres gjennom menneskelig samhandling.

1.4 Sarpsborg 2016

Sarpsborg 2016 er prosjekt organisert som en del av kommunens virksomhet, men med en ekstraordinær styringsstruktur. Jubileumskomiteen er styringsgruppe og har overordnet myndighet og mandat til å forberede og gjennomføre tusenårsjubileet innenfor eget budsjett og handlingsprogram vedtatt av bystyret. Komiteen skal foreta overordnede prioriteringer og strategivalg. Jubileumskomiteen består av representanter for ulike interesser i Sarpsborg.

Sarpsborg 2016 har egen handlingsplan og styringsdokumenter og har som mål å bidra til at Sarpsborg blir et bedre sted å bo, jobbe og besøke i 2016 og etterpå. Med utgangspunkt i en stolt historie skal jubileet bidra til å skape varige verdier for fremtidens Sarpsborg.

I handlingsplanen for 2016 nevnes tusenårsprosjekter som i utgangspunktet er definert som prosjekter i kommunalregi, men som bør være tettere integrert i tusenårsprosjektene i regi av jubileumskomiteen. Dette gjelder blant annet kulturskolens deltakelse i jubileumsarbeidet, Litteraturuka, UKM og Olavsdagene.

Kultur- og byutviklingstiltak som planlegges i forbindelse med tusenårsjubileet vil ta i bruk ulike kunst og kulturuttrykk og har som målsetting å bidra til en revitalisering og utvikling av det lokale kunst og kulturmiljøet i Sarpsborg.

Det vil i Kulturplanens handlingsdel 2014- 2018 bli en utførlig behandling av de kulturelle tiltakene som nevnes i handlingsplanen for Sarpsborg 2016.

1.5 Overordnede føringer i lovverket

Kulturlova av 29.juni 2007

§ 1:Lova har til føremål og fastleggja offentlege styresmakters ansvar for å fremja og leggja til rette for eit breitt spekter av kulturverksemd, slik at alle kan få høve til å delta i kulturaktivitetar og oppleva eit mangfald av kulturuttrykk.

Folkebiblioteksloven av 1. januar 1986:

§ 1:Folkebiblioteket skal ha til oppgave å fremme opplysning, utdanning og annen kulturell virksomhet gjennom informasjonsformidling og ved å stille bøker og annet egnet materiale til gratis disposisjon for alle som bor i landet. Det enkelte bibliotek skal i sine tilbud til barn og voksne legge vekt på kvalitet, allsidighet og aktualitet.

Opplæringsloven av 27.november 1998:

§ 13-6: "Alle kommunar skal aleine eller i samarbeid med andre kommunar ha eit musikk og kulturskoletilbud til barn og unge, organisert i tilknytning til skoleverket og kulturlivet elles"

Lov om folkehelsearbeid av 24.juni 2011:

§ 1: Formålet med denne loven er å bidra til en samfunnsutvikling som fremmer folkehelse, herunder utjevner sosiale helseforskjeller. Folkehelsearbeidet skal fremme befolkningens helse, trivsel, gode sosiale og miljømessige forhold og bidra til å forebygge psykisk og somatisk sykdom, skade eller lidelse.

Loven skal sikre at kommuner, fylkeskommuner og statlige helsemyndigheter setter i verk tiltak og samordner sin virksomhet i folkehelsearbeidet på en forsvarlig måte. Loven skal legge til rette for et langsiktig og systematisk folkehelsearbeid.

1.6 Statlige og regionale føringer:

Stortingsmelding nr. 48 – Kulturpolitikk mot 2014,
Kulturskoleløftet 1 og 2
Stortingsmelding nr. 10 – Kultur, inkludering og deltaking,
Regionalplan for kultur 2010-2013
Regional avtale om Den Kulturelle Skolesekken
Regional avtale om Østfold teaterverksted
Stortingsmelding nr.26 - Den norske idrettsmodellen

1.7 Kommunale styringsdokumenter

1.7.1 Kommuneplanens samfunnsdel og kommunens visjon

Sarpsborg kommunes visjon er ” der barn og unge lykkes”. Kommuneplanen er kommunens overordnede styringsdokument og Kulturplanens viktigste forankringspunkt.

Samfunnsdelen i kommuneplanen tar stilling til mål og strategier for kommunesamfunnet som helhet og kommunen som organisasjon. Kommuneplanens samfunnsdel 2011-2023 ble vedtatt av bystyret 16.06.11. Den setter fokus på fire innsatsområder; identitet, verdiskaping, levekår og miljø. Innenfor hvert innsatsområde er det beskrevet et overordnet mål.

1.7.2 Kommunedelplaner og strategiske dokumenter

Flere av kommunens vedtatte kommunedelplaner har i seg mål og tiltak knyttet til kulturområdet. Spesielt kan nevnes kommunedelplan Mangfold og inkludering (2012-2024) og kommunedelplan kommunikasjon (2011- 2023)

Oppvekst og utdanningspolitisk plattform, Strategier og tiltak for Sarpsborg kommunes kulturtilbud til barn og unge: KULT! og Strategier for Olavsdagene er strategiske dokumenter som har mål og tiltak direkte knyttet til kulturområdet.

1.7.3 Utredninger/rapporter

Rapportene ” Sarpsborg kulturhus der alt er mulig” og rapport ”Programutredning nytt moderne bibliotek- IKON Sarpsborg” gir føringer for kulturområdet.

1.7.4 Kommunens verdisett

Sarpsborg kommune arbeider aktivt i utviklingen av verdibasert ledelse, implementering av felles verdisett for hele kommunen og har fokus på omdømme. Fokus på at kultur skal være et bærende element i by og samfunnsutviklingen i Sarpsborg og vektlegging av omdømmearbeidet, gir kulturen en sentral rolle som relasjonsbygger mennesker i mellom.

Kommunens verdisett består av fire overgripende verdier.

Sarpsborg kommune skal fremstå som:

- Framtidsrettet
- Åpen
- Respektfull
- Troverdig

Sett i et kulturperspektiv forstås de overgripende verdiene slik:

Framtidsrettet: Være i forkant av samfunnsutviklingen og bruke kultur som drivkraft i byutviklingen.

Åpen: Være åpen for dialog og samspill internt og eksternt, samt å ha mange møtepunkter med ulike kulturmiljøer, næringslivet og befolkningen i Sarpsborg.

Respektfull: Være en by som fremmer likeverd og inkludering, og legge til rette for at alle i størst mulig grad inkluderes i kultur- og fritidstilbudet i kommunen.

Troverdig: Være forutsigbare og profesjonelle, ha samsvar mellom ord og handling.

2 OPPBYGGING, INNHOLD, PROSESS OG HANDLINGSDEL.

Både i kommunens visjon, innenfor innsatsområdene i kommuneplanen og i kommunens verdigrunnlag er det fastsatt mål og det benyttes formuleringer som kulturplanen er koblet mot. Kommunedelplan for kultur 2013-2023 bygger på kommunedelplan for kultur 2008-2016.

Kommunedelplan for kultur- mål og strategidel for perioden 2013-2023 har syv satsningsområder.

1. Kulturell kompetanse
2. Kulturbasert nyskaping, herunder å stimulere kunst og kulturmiljøer
3. Kulturarenaer og sosiale møteplasser
4. Identitet og omdømme
5. Regionalt kultursamarbeid
6. Internasjonalt kultursamarbeid
7. Kultur og folkehelse

Satsningsområdene griper til dels inni hverandre og vil bidra til gjensidig utvikling og måloppnåelse.

2.1 Gjennomgående tema

Fire gjennomgående temaer gjelder for alle de syv satsningsområdene. Temaene presenteres samlet og omtales ikke spesielt under de enkelte satsningsområdene. De fire gjennomgående temaene skal være førende for planlegging og tilrettelegging av strategier og tiltak for oppfølgingen av planens syv satsningsområder.

2.1.1 Barn og unge

Sarpsborg kommunes visjon er "der barn og unge lykkes" Sarpsborg kommunes intensjon er å være en foregangskommune når det gjelder oppvekstvilkår for barn og unge.

En bevisst satsning på barn og unge for å skape trygge og tilgjengelige møteplasser i alle deler av kommunen, kunst- og kulturopplevelser som bidrar til å bygge identitet, stimulere til refleksjon og bidrar til å øke barn og unges kjennskap til og forståelse av både en multikulturell hverdag og egen kulturarv.

2.1.2 Eldre

Gruppen yngre eldre (67-79 år) forventes å øke sterkt fra ca. 2012. Den store "eldrebølgen" forventes når dagens 67-79-åringene kommer i omsorgstrengende alder omkring 2020.

Gjennom kulturelle opplevelser og deltagelse i kulturlivet økes livslyst og glede og det bidrar til å heve de elders livskvalitet i hverdagen.

2.1.3 Mangfold

Et samfunn av mangfold vil si et samfunn som er åpent for alle, uavhengig av funksjonsevne, kulturbakgrunn, alder eller andre forhold som gjør at grupper kan bli utestengt.

Mangfold innebærer at vi skal legge til rette på en måte som gir alle mulighet til å bidra og delta i samfunnet. Det er viktig å skape arenaer for dialog og kompetanseheving omkring mangfold. Kultur skaper arenaer som kan bidra til å styrke dette arbeidet.

2.1.4 Universell utforming

Universell utforming er både en visjon for i hvilken retning samfunnet skal utvikle seg, og et juridisk begrep. For å oppfylle krav om universell utforming av bygg, uteområder og tjenester, skal det alltid legges opp slik at hoved løsningen skal kunne brukes av alle.

2.2 Planprosess

I arbeidet med ny kulturplan har medvirkning vært vektlagt. Det har vært gjennomført flere kulturelle gjestebud hvor representanter fra lag og foreninger, samt kulturaktører og politikere har deltatt.

Det har i tillegg vært en viktig del i prosessen å møte det multikulturelle Sarpsborg og sammen kunne tenke kreativt og nytt for fremtiden.

3 KOMMUNENS ROLLE SOM KULTURAKTØR.

Dagens situasjon

Sarpsborg kommune gir i dag tilbud om kulturelle aktiviteter og tjenester til hele befolkningen, men med hovedvekt på tilbudet til barn og unge. Det leveres tjenester innenfor områdene bibliotek, fritidsklubber, kulturskole, kulturformidling/kulturproduksjon og fotoarkiv. Flere av aktivitetene finner sted på Aktivitetshuset EPA.

Sarpsborg kommune har i dag blant annet arrangøransvaret for Litteraturuka og Olavsdagene, Ungdommens kulturmønstring, Aktiv Park, den kulturelle skolesekken og den kulturelle spaserstokken.

Videre utvikling

I arbeidet med kulturplanen fremkom det fra deltagerne på de kulturelle gjestebudene et tydelig ønske om en sterk deltagelse fra kommunen i det lokale kulturlivet. Det ble fokusert på at kommunen bør dreie sin rolle ytterligere fra arrangør til tilrettelegger og veileder.

Gjennom en rolle som tilrettelegger vil Sarpsborg kommune kunne styrke det lokale kulturlivet gjennom å bistå med sine nettverk, kompetanse på kulturfeltet og ekspertise på administrative tjenester. Ved å bistå den enkelte kulturaktør i en tidlig fase, vil det være større sannsynlighet for at den enkelte aktør lykkes.

I en rolle som tilrettelegger bør kommunen søke å inspirere, stimulere, veilede og koordinere for kulturproduksjon og kulturell utvikling i Sarpsborgsamfunnet. Særlig koordinering og utvikling av kompetanse hos den enkelte kulturaktør bør vektlegges. Kompetanseheving på arrangørsiden og publikumsutvikling må stå sentralt.

Kommunen bør bidra til å etablere en kulturell infrastruktur som styrker kulturens utviklings- og levevilkår. Med kulturell infrastruktur forstås gode, formålstjenlige arenaer og bygg. Likedan hører også kommunikasjon slik vi forstår ordet i vanlig forstand og digital kommunikasjon inn under kulturell infrastruktur.

Målrettede tilskuddsordninger er vesentlig for å styrke og utvikle et bærekraftig kulturliv.

Dersom kulturen og kulturlivet skal styrkes, bør det fokuseres på bestemte satsningsområder og tilskuddsordningene justeres deretter. Ved å endre tilskuddordningene vil man i større grad kunne gi rom for å skape kulturelle arrangementer og bygge opp tilbud over tid. Det bør stilles krav til mottakerne av tilskudd for å sikre ønsket kvalitet og måloppnåelse på satsningen.

En viktig oppgave vil være å få stimulert majoriteten av innbyggerne til å etterspørre og konsumere kulturaktiviteter og opplevelser i egen by.

Det bør være en prioritert oppgave for kommunen å dreie sin innsats mot rollen som kulturell tilrettelegger, samt styrke den kulturelle infrastrukturen.

4 KULTURELL STATUS FOR SARPBORGSAMFUNNET.

Norsk kulturindeks viser en årlig oversikt over kulturtilbud og kulturaktivitet i norske kommuner, regioner og fylker. Norsk kulturindeks utarbeides av Telemarksforskning. . Sarpsborg kommune ender på 243 plass av 430 kommuner i Norsk kulturindeks for 2011. Dette er en plassering aller nederst av de kommunene i landet som har over 50 000 innbyggere. Sarpsborg kommune scorer generelt lavt på de fleste indikatorer med unntak av kino, som får middels score. Kulturindeksen omfatter ikke idretten.

Sarpsborg har en liten kunstnerbefolkning. Bare 4.5 % av Sarpsborgs befolkning er sysselsatt innenfor offentlig og privat kultursektor. Det er under halvparten av landsgjennomsnittet. Norsk kulturindeks viser at det er en tydelig sammenheng mellom antall ansatte i disse yrkene og det totale kulturtilbudet som er i en kommune. Kunstnere som er bosatt i en kommune bidrar til å styrke det lokale kulturlivet.

Den relativt lave scoren på kulturindeksen kan delvis forklares ved at det er først i de senere år det er blitt vektlagt en tydelig satsning på kultur fra kommunens side. Det har imidlertid vært en stabilitet i ressursene til kulturfeltet også i vanskelig økonomiske tider. Tallene som gir grunnlag for indeksen tyder ellers på et godt amatør/barneteater tilbud og stort engasjement i forhold til korps i Sarpsborg.

Ser man på identitet- og omdømmeundersøkelsen fra 2011 forteller den oss at Sarpsborg oppfattes som en idrettsby, ikke en kulturby. Selv om idrett er inkorporert i begrepet kultur i denne planen må det kunne pekes på at dette er i et vidt kulturbegrep. Det er i Sarpsborg over de siste ti år investert vesentlig mer i idrettsanlegg enn i kulturbygg.

Et levende og rikt kulturliv spiller en viktig rolle for om en kommune er attraktiv å bosette seg i og etablere næringsvirksomhet i. Felles kultur og identitet er med på å gjøre god kommunikasjon mulig. Kultur bidrar positivt for vår oppfattelse av egen identitet, vår "stedsstolthet", vår allmenne kunnskap og våre opplevelser. Kultur sier noe om hvem du er, hvor du kommer fra, og hva du tror på.

Det er behov for å synliggjøre og styrke kultur- og fritidstilbudet i kommunen, både i offentlig, frivillig og privat regi. I det videre arbeidet med å utvikle det kulturelle landskapet er det viktig å sørge for god balanse mellom ambisjonsnivå og ressurstilgang.

5 KULTURPLANLEGGING OG MIDLERTIDIGHET

5.1 Kulturplanlegging

Kulturplanlegging er en dynamisk, flersidig og langsiktig virksomhet med overordnet vekt på strategisk bruk av kulturelle ressurser som en integrert del av en byutviklingsstrategi. Kultur har de siste tiårene hatt en fremtredende posisjon i utviklingen av mange skandinaviske og europeiske byer. En stor del av utviklingen har skjedd med utgangspunkt i begreper som "den kreative klassen" som Richard Florida lanserte i 2002 og "opplevelsesøkonomien", som Pine og Gilmore lanserte i 1999. Begge begrepers opphavsmenn fremhever at et fornyet fokus på kreativitet og koblingen mellom kunst og kultur og næringslivets domener vil kunne skape nye vekstmuligheter.

Sterkt forenklet er ideen om den kreative klassen at en ny "klasse" av kunnskapsarbeidere etterspør mangfoldige og tolerante bymiljøer. Merverdi kan skapes når kulturliv, næringsliv og det offentlige møtes til en felles satsning. Sentrale suksesskriterier for å lykkes med kulturplanlegging er:

- Visjonære enkeltindivider
- Politisk vilje og lederskap
- Sosialt og kulturelt mangfold
- Dynamisk organisasjonskultur – nettverk
- Kulturelt vidsyn
- God tilgang til bygninger og arealer
- Risikovillighet
- Fleksibilitet

5.2 Midlertidighet

Midlertidige aktiviteter benyttes i økende grad strategisk i by - steds, og eiendomsutvikling. Midlertidighet defineres generelt som det spontane og kortvarige. Det strategiske ligger i å utnytte problemstillinger som midlertidig knytter seg til et sted eller bygning. Man velger å betrakte situasjonen som en mulighet og ikke som et problem. Midlertidige aktiviteter kan være alt fra en enkeltstående aktivitet på et sted, til et tiltak som bruker ledige areal i en periode.

6 SATSNINGSOMRÅDER

6.1 Kulturell kompetanse

Med kulturellkompetanse menes her en kulturell forståelse og estetisk bevissthet som kan stimulere til utvikling og erkjennelse, fantasi og skaperkraft. Det menes også ferdigheter i utøvende kunst- og kulturaktivitet.

Dagens situasjon

Å kunne delta i kulturlivet gir positive virkninger både for det enkelte mennesket og for samfunnet. Kunst og kultur gir opplevelse av fellesskap og livskvalitet i hverdagen samtidig som det er med å legge grunnlag for utvikling og læring.

Undersøkelser dokumenterer at Sarpsborg ikke oppfattes som en "kulturby". En av grunnene til det er at Sarpsborg har relativt få profesjonelle utøvende kunstnere som bor og virker i byen. Den profesjonelle kulturkompetansen bør styrkes.

Store deler av den kulturelle kompetansebyggingen i Sarpsborg skjer på det ikke profesjonelle plan, gjennom frivillige organisasjoner, så som kor, korps, teatergrupper, dansegrupper og andre kulturrelaterte lag og foreninger. Mange av disse miljøene blomstrer og fortjener honnør.

Kulturskolen, fritidsklubbene, aktivitetshuset EPA, biblioteket og "den kulturelle skolesekken" gir et kommunalt kulturtilbud til barn og unge i hele kommunen.

Kulturskolen gir et bredt tilbud til barn og unge i blant annet; dans, teater, estetiske fag, musikk og sang, og er en viktig læringsarena for barn og unges kulturelle kompetanse.

Fritidsklubbene og aktivitetshuset EPA gir et kulturtilbud utenom det organiserte tilbudet vi finner hos lag og foreninger.

Gjennom kommunens satsning på "den kulturelle skolesekken" får alle grunnskoleelevene møte profesjonell kunst og kultur. Ved at dette skjer i skoletiden får alle barn og unge oppleve det samme, uavhengig av sosioøkonomisk bakgrunn, og barnas kulturelle kompetanse utvikles.

Biblioteket spiller en sentral rolle for informasjonstilgang, litteratur- og kulturformidling, og er kanskje vår mest flerkulturelle møteplass.

Det er viktig å heve barn og unges kulturelle kompetanse for å sette dem i stand til å møte stadig nye krav og muligheter. Gjennom økt kulturkompetanse hos barna, vil også de voksnes kulturelle kompetanse styrkes gjennom dialog.

Dagens muligheter for å styrke den kulturelle kompetansen er ikke tilstrekkelig. Kultur er ikke så synlig som ønsket, og for de voksne innbyggerne i byen er kulturtilbudet ikke på ønsket nivå.

Fra kommunens side tilbys voksne og eldre kulturtilbud gjennom blant annet Olavsdagene, Litteraturuka, Musikkbrunch og den kulturelle spaserstokken.

Videre utvikling

Økt kulturell kompetanse er en forutsetning for at kulturen skal bli det bærende elementet som er ønsket for by - og samfunnsutviklingen i Sarpsborg.

Arbeidet med å bygge opp/utvikle kulturell kompetanse må ha et langsiktig perspektiv. Et naturlig delmål må være å ha kommet et stykke på veien til byens 1000 årsjubileum i 2016. Det er viktig at byens samlede ressurser utnyttes på en slik måte at jubileet skaper verdier. Sarpsborg vil ha nytte av også etter at jubileumsåret er over.

Kulturlivet og organisasjoner i Sarpsborg har signalisert forventninger om at Sarpsborg kommune inntar en ledende rolle i arbeidet med å stimulere til å øke byens kulturelle kompetanse. Fra kommunens side bør det derfor være en prioritert oppgave å finne frem til gode samarbeidsformer mellom kultur- og næringsliv og frivillige organisasjoner, slik at de samlede ressurser som benyttes til kulturformål utnyttes best mulig. Det også viktig å heve kompetansen på arrangør- og produksjonssiden for å styrke og utvikle kulturtilbud.

Aktivitetshuset EPA styrker sitt samhandlingskonsept ytterligere for å bidra til å legge til rette for at det vokser frem ungdomsmiljøer som selv kan ta ansvar for å utvikle produksjoner og arrangementer.

Den egenaktivitet som utøves innenfor dagens frivillige organisasjoner er viktig og må utvikles videre. For å bidra til den ønskede veksten på kulturområdet er det også viktig å stimulere til at flere profesjonelle aktører etablerer seg i byen. Kommunen bør rette et større fokus på å løfte frem de forbildene byen allerede har samt talentutvikling.

Tema: Utvikle kulturell kompetanse

Delmål: I Sarpsborg skal kunnskap og kultur ha høy status.

Slik vil vi ha det:	Slik gjør vi det:
Barn og unge i barnehage, skole og kommunale fritidsklubber har tilgang til kulturelle opplevelser og øker sin kompetanse innenfor de praktisk/estetiske områdene.	Videreutvikler den kulturelle skolesekken til også å ha fokus på samtidens mangfoldige kunst – og kulturuttrykk. Ordningen bør vurderes overført til å gjelde barnehagene, gjennom ” den kulturelle bæremeisen” Etablere ”det kulturelle skateboardet” som tilbud gjennom fritidsklubbene.
Kulturskolen gir et tilbud til alle barn og unge opptil 18 år som ønsker det.	Kulturskolen videreutvikles som et kulturpedagogisk ressurscenter, i et større faglig samarbeid med skole og SFO. Et samarbeid med skole og SFO som gir kvalitative kunst – og kulturopplevelser til et mangfold av barn og unge på tvers av etnisk opprinnelse og økonomisk bakgrunn Utarbeider et strategidokument for kulturskolen

Sarpsborg kommune er en tilrettelegger for arbeidet med å styrke den kulturelle kompetansen	Oppretter en "kompetanse pool" for arrangør- og produksjonssiden. Stimulerer til kompetanseutvikling
Befolkningen og organisasjonene involveres i planleggingen og utviklingen av kulturtilbud og tiltak	Inngå partnerskapsavtaler og samarbeid om enkeltprosjekter som virkemiddel for utvikling, hvor man kan utnytte hverandres kompetanse og samarbeide om felles mål
Innbyggerne er aktive kulturkonsumenter i egen by	Etablerer gode arenaer, herunder midlertidige. Mangfold i kulturtilbudet Fokus på publikumsutvikling

6.2 Kulturbasert nyskaping

Med kulturbasert nyskaping menes her utvikling av opplevelser, kulturbasert næring og attraksjoner. Kultur er sektorovergripende, i den forstand at den har betydning på svært mange livsområder. Som eksempel kan nevnes byutvikling, næring og kompetanseutvikling, kunstnerisk arbeid, fritidsaktiviteter, helse og utdanning.

Dagens situasjon

Kulturbasert nyskaping er et relativt ungt begrep hvor koblingen mellom kunst og kultur og næringslivets domener vil kunne skape nye vekst- og utviklingsmuligheter. Kommunens arbeid med kulturell nyskaping befinner seg i startgroen. Kulturell nyskaping fordrer samarbeid mellom det frivillige organisasjonslivet, kulturaktører, næringslivet og kommunen

På landsbasis har overgangen fra industri- til teknologisamfunn gjort at flere sentrale industriområder har blitt liggende brakk. Dagens hyppige endringer gir oss flere midlertidige situasjoner enn tidligere. Kirkegata skole og området ved fossen er to eksempler på områder som vil egne seg godt for kulturbasert nyskaping. Begge steder ligger i dag mer eller mindre brakk, og bør integreres i bystrukturen på nye måter.

Videre utvikling

Sarpsborg er et samfunn i stadig endring. Kultur er en strategisk vekstnæring og kan være satsningsområde når byen skal tiltrekke seg beboere, næringsetableringer, investeringer og besøkende.

Sarpsborg kommune må i fremtiden kunne stå enda bedre rustet til å ta opp i seg ulike livsstiler og kulturer som kjennetegner et samfunn i utvikling.

En god kulturby skal ivareta interesser for hele befolkningen, ivareta dem som allerede er bosatt, de som tenker på å etablere seg og besøkende i byen. I et mangfolds perspektiv er kulturell nyskaping et redskap som gir mulighet til deltagelse og inkludering dersom forholdene legges til rette.

Kulturbasert nyskaping tar opp i seg bruk av midlertidige aktiviteter. Midlertidige aktiviteter kan i mange sammenhenger skape spennende arenaer for møter mellom mennesker, aktivitet, kunst og kultur. Som eksempel kan nevnes skateparken på Vestbanen tomten i Oslo og utsmykningen av rådhusplassen i Skien.

Det er viktig at barn og ungdom gis mulighet til å skape sine egne kulturuttrykk som er synlige i bybildet, selv om disse ofte ikke har et strømlinjeformet preg.

Det bør derfor satses på kulturbasert nyskaping som et redskap i by - og stedsutvikling. Kultur- og opplevelsesnæringer anses ofte som et middel til å motvirke stagnasjon og skape attraktive kommuner å bo og arbeide i.

Arbeidet med å utvikle kulturbasert nyskaping må ha et langsiktig perspektiv. Et naturlig delmål må være å ha mobilisert kulturaktører, organisasjonsliv, næringsliv og befolkningen til å ha frembrakt nyskapende og varierte kulturuttrykk til byens 1000 årsjubileum i 2016.

Festivaler er kulturbasert næring med utviklingsmuligheter. Festivaler er viktige for det lokale kulturlivet, for innbyggerne og for besøkende. Sarpsborg er en flerkulturell by. Innvandrerbefolkningen bringer med seg nye perspektiver og kulturuttrykk som i samspill med majoritetskulturen kan finne nye og spennende uttrykksformer. Dette bør blant annet gjenspeiles i utvikling av byens festivaler.

Kulturlivet og organisasjoner har signalisert forventninger om at Sarpsborg kommune inntar en ledende rolle i arbeidet med å øke byens kulturelle nyskaping. Fra kommunens side er det derfor en prioritert oppgave å finne frem til gode samarbeidsformer mellom kultur- og næringslivet, frivillige organisasjoner og byens innbyggere slik at byens samlede ressurser utnyttes på best mulig måte i arbeidet.

Tema: Kulturbasert nyskaping

Delmål: I Sarpsborg har stor grad av kulturbasert nyskaping

Slik vil vi ha det:	Slik gjør vi det:
Sarpsborg kommune stimulerer og motiverer til kulturell nyskaping gjennom tilrettelegging.	Arbeidet organiseres som et nettverk mellom Sarpsborg kommune, privat næringsliv, frivillige organisasjoner, kulturorganisasjoner og kulturpersonligheter. Arbeider for å få høyere score på Norsk kulturindeks enn 2011 nivå
Befolkningen og organisasjonene involveres sterkt i planleggingen og utviklingen av kulturtilbud og tiltak	Inviterer til kulturgjestebud/ workshops og dialogmøter
Opplevelse av stolthet styrkes i hele Sarpsborgs befolkning, gjennom tilrettelegging for gode kulturopplevelser, aktivitet og liv i sentrum.	Samarbeid med fylkeskommunen, turistnæringene og næringslivet for øvrig om å legge til rette for å utvikle kommunens opplevelsespotensiale. Videreutvikler Olavsdagene og Litteraturuka til å bli sentrale arrangementer.

6.3 Kulturarenaer og sosiale møteplasser

Dagens situasjon

Sarpsborg har per i dag bibliotek, scene og sal i tidligere Folkets hus og utendørsamfi i Kulåsparken. Dette er kulturelle arenaer som jevnlig blir benyttet og fungerer greit nok. Allikevel er ikke standarden som man kan forvente i et moderne samfunn, hvor kultur i forskjellige former er en viktig del av folks hverdag.

Aktivitetshuset EPA og Glenghuset er også ofte benyttede arenaer for kultur i Sarpsborg. I tillegg finnes flere små scener. Disse arenaene er ikke optimale for teater, musikk og danseproduksjoner, og legger derfor noen begrensinger på utviklingen av det lokale teater, dans og musikkmiljøet.

Sparta Amfi og Sarpsborghallen har i all hovedsak blitt brukt utelukkende som idrettsarenaer, men gir muligheter for kulturelt flerbruk, for eksempel som konsertlokaler.

Biblioteket spiller en sentral rolle for informasjonstilgang, litteratur- og kulturformidling og er kanskje vår mest flerkulturelle møteplass.

Aktiviteter og tiltak i regi av frivilligsentraler, humanitære - og religiøse organisasjoner er viktige bidragsytere til kulturlivet og fyller viktige funksjoner som sosiale møteplasser.

En økende innvandrerbefolkning involverer seg/involveres i mindre grad enn majoriteten i kulturaktiviteter, både som deltagere og publikum. Samtidig vet man at kulturaktiviteter er en god arena for integrering og nettverksbygging.

Videre utvikling

For å bidra til å oppfylle både lovverk som omfatter kulturområdet og kommunens overordnede visjon, vil kulturområdet ha et særskilt ansvar for å utvikle arenaer og steder som skal gi grunnlag for aktivitet og legge til rette for deltagelse, opplevelse, byliv og mangfold.

Arenaer som gir rom for forskjellige kunst og kulturopplevelser, for ulike brukergrupper og som er åpne for kreativitet som kan bidra til inkludering, fremme folkehelse og utvikle samarbeid og nye næringer. Det er viktig å skape aktiviteter og arenaer der mennesker kan møtes på tvers av kulturelle skillelinjer, etnisk bakgrunn, alder og funksjonsnivå. Dette er viktig for å styrke den enkeltes kunnskap om andre og dermed øke innsikt, forståelse og gjensidig tillit. Både kommunale tiltak og frivillig sektor vil spille en viktig rolle for å danne møteplasser og arenaer for samhandling. Flerbruk av idrettsanlegg er viktig, eksempelvis at de kan benyttes til kulturelle arrangementer. Dette bør tas med i planleggingen av - og strategier for, nye og gamle idrettsanlegg.

Det påpekes fra flere hold viktigheten av å utvikle kulturell infrastruktur deriblant å realisere planene om nytt bibliotek og kulturhus i sentrum for å skape en arena for det lokale kulturlivet, kunne ta imot profesjonelle produksjoner, og ikke minst bidra til å utvikle et profesjonelt kunstnerisk miljø i byen.

Biblioteket er allerede en stor og viktig felles bruks- og møteplass for alle innbyggere i Sarpsborg og med innvandrere som en stor brukergruppe. Dette gjør at biblioteket er en vel egnet arena for å møte disse gruppene, med målsetting om bedre inkludering.

I forslag til endring i bibliotekloven, som er under utarbeidelse, foreslår departementet å utvide formålsparagrafen med følgende avsnitt: "Folkebibliotekene skal være en møteplass og arena for offentlig samtale og debatt"

Kulåsparken er et vakkert rekreasjonsområde for Sarpsborgs befolkning, men med et stort uutnyttet potensial. Den planlagte opprustningen av friluftsamfiet og scenen i Kulås vil gi parken ytterligere aktualitet som kulturarena og møteplass. Borgarsyssel er en flott historisk arena og en viktig arena for framtidig formidling

Tema: Kulturarenaer og sosiale møteplasser

Delmål: I Sarpsborg har alle mulighet til aktiv deltakelse på formålstjenlige kultur- og fritidsarenaer.

Slik vil vi ha det:	Slik gjør vi det:
Utvikler og etablerer kulturarenaer og sosiale møteplasser	Etablerer moderne bibliotek og kulturhus Tilrettelegger fremtidige og bestående idrettsanlegg for kulturarrangementer Utvikler Kulåsparken som kulturarena rekreasjonsområde.
Bruke midlertidighet for å legge til rette for uformelle og uorganiserte aktiviteter.	Samarbeider med plan og utbygningsaktører. Har dialog og samarbeid med kunstnere, unge, eldre, lag og foreninger
Brukerdialogen styrkes og man gjør bruk av universell utforming i forbindelse med utvikling av nye og eksisterende kulturarenaer og møteplasser	Trekker befolkningen og organisasjonene med i planleggingen og utviklingen av kulturtilbud og tiltak.
Det legges til rette for gode kulturopplevelser, aktivitet og liv i sentrum som styrker opplevelsen av stolthet og tilhørighet i hele befolkningen	Utvider bruken av gågata Har dialog med unge og flerkulturelle grupper Har dialog med Sentrumsforeningen og Visit Sarpsborg

6.4 Identitet og omdømme

Dagens situasjon

Sarpsborgs identitet er knyttet til byens lange og stolte historie, industrieventyret samt sport og idrett, fossen, elva og ferskvannene.

Sarpsborgs oppfattes i dag som dels industriby, dels en kommune med profilerte og suksessrike ishockey - og fotballag og dels som en by med en stolt historie, beliggende ved Glomma, Sarpsfossen og E6.

Identitets- og omdømmeundersøkelsen for Sarpsborg som ble gjennomført våren 2011 viste at den store utfordringen for Sarpsborg er at byen ikke i tilstrekkelig grad har et levende og attraktivt bysentrum med blant annet et rikt kulturliv og mangfold av opplevelser.

Videre utvikling

Behovet for å utvikle Sarpsborg sentrum til et attraktivt og levende byområde står sentralt i omdømmearbeidet. Et viktig virkemiddel i denne sammenhengen er å styrke det lokale kulturlivet og tilby et mangfold av kulturopplevelser som kommer hele kommunens befolkning og besøkende til gode. En utfordring for Sarpsborg er å utvikle opplevelser som forsterker dette budskapet.

Strategisk bruk av kultur vil være av meget stor viktighet skal vi lykkes i å styrke innbyggernes egenopplevelse av byen, samt utvikle vårt omdømme. Midlertidige aktiviteter gir byliv. Midlertidige aktiviteter kan gjøre det mulig å sette i gang aktiviteter parallelt med den fysiske utviklingen på et sted. Stedsidentitet skapes ikke utelukkende gjennom fysiske investeringer i bygninger eller byrom. Bruk av sted og historie er særs viktige elementer.

Næringsliv, kulturliv, organisasjoner og frivillige har tydelig signalisert et ønske om at Sarpsborg kommune inntar en ledende rolle i dette arbeidet. Fra kommunens side er det derfor en prioritert oppgave å finne frem til gode samarbeidsformer med byens øvrige interessenter, slik at byens samlede ressurser blir utnyttet på en best mulig måte, så også innen kulturlivet i Sarpsborg. Identitets- og omdømmearbeidet må ses i et langtidsperspektiv. I fremtiden skal Sarpsborg profileres på følgende måte:

- Formet av vann
- Historisk til 1000
- Rustet for fremtiden
- Preget av lekenhet

Tema: Identitet og omdømme

Delmål: Sarpinger er stolte og engasjerte

Slik vil vi ha det:	Slik gjør vi det:
Det er lagt til rette for gode kulturopplevelser, aktivitet og liv i sentrum, som styrker opplevelsen av stolthet og tilhørighet i hele befolkningen	Formidler lokalhistorie gjennom KiSs(Kultur i Sarpsborgs skolene)og biblioteket, med særlig satsning frem mot 2016. Utvikler attraktive og levende møteplasser, byrom og kulturarenaer i og utenfor sentrum, der det gis rom for nyskapning, kreativitet, aktivitet og samarbeid, blant annet gjennom nærmiljøhus konseptet.
Viktige sentrale plasser tas i bruk og videreutvikles til å bli blant de mest spennende kulturelle møteplassene i Østfold	Utvikler Kulåsparken til å bli en multiarena for rekreasjon og kulturopplevelser Utvikler området rundt fossen som sted for historieformidling, rekreasjon og opplevelser.

	Utvikler gågata som arena Utvikler Glengshølen bl.a. som skateområde Utvikler eksisterende tur- og rekreasjonsområder
Kunst og kultur brukes bevisst som virkemiddel for å skape oppmerksomhet rundt Sarpsborg	Bruke bygg som kunstinntallasjoner permanent eller midlertidig Installere kraftfulle kunstinntallasjoner i det offentlige rom.
Kunnskap for alle om ny og eldre byhistorie øker	Videreutvikler lokalhistorisk avdeling og samlinger i nytt bibliotek for kunnskap, læring og opplæring. Samarbeider med lokale historielag.

6.5 Regionalt kultursamarbeid

Dagens situasjon

Det er et aktivt kulturliv i hele fylket. Kultur står sentralt i utviklingen av Østfoldsamfunnet. Kommunene har hovedansvaret for å legge til rette for kulturell virksomhet i egen kommune, mens fylkeskommunen ivaretar viktige regionalpolitiske oppgaver innenfor kulturområdet.

I Østfoldbyene og flere tilleggende kommuner arrangeres en rekke kulturaktiviteter så som festivaler, teaterproduksjoner, konserter og utstillinger. Deler av denne aktiviteten er resultatet av et samarbeid mellom fylkeskommune, kommunene, frivillige lag- og organisasjoner og private aktører. Man ser videre en tendens til økt dialog og samarbeidstanker på tvers av kommunegrenser, mellom private aktører og kommuner, lag og foreninger enn hva som tidligere har preget det regionale bildet.

Videre utvikling

I det videre arbeidet med det regionale kultursamarbeidet er det ønskelig å videreutvikle og styrke både dialogen og samarbeidet med regionens kulturaktører. Sarpsborg kommune har pr. i dag dialog med flere organisasjoner og institusjoner om samarbeid som i fremtiden vil kunne blomstre og være med på å styrke kommunens og regionens kulturelle profil.

Det er under dialog med andre regionale aktører på kulturfeltet kommet frem et ønske om bredere samarbeid og en bedre utnyttelse av felles ressurser for flere typer produksjonsmiljøer. Gjennom et slikt samarbeid vil man kunne ha tilgang til og mulighet for å dele faglig kompetanse, teknisk utstyr, kostymer og rekvisitter. En utstys- og ressurs pool vil styrke både amatør produksjoner så vel som profesjonelle produksjoner i regionen. En styrket dialog med de regionale kulturaktørene vil gi mulighet til påvirkning i det regionale samarbeidet.

Tema: Regionalt kultursamarbeid

Delmål: Sarpsborg er en tydelig deltaker i det regionale kultursamarbeidet.

Slik vil vi ha det:	Slik gjør vi det:
Sarpsborg bidrar til å styrke regionens kulturelle profil.	Samarbeid og har dialog med regionens kulturaktører. Styrker kontakten med nabokommunene og fylkeskommunen og sørge for informasjon og dialog. Deltar på regionale samlinger og dialogmøter Regionalt samarbeid innen idrett
Vi samarbeid om kulturproduksjoner i regionen	Spiller på lag med regionale kulturkrefter om felles utnyttelse av ressurser.

6.6 Internasjonalt kultursamarbeid

Dagens situasjon

Sarpsborgs internasjonale kultursamarbeid er i dag relativt beskjedent. Det jobbes spredt med enkeltprosjekter. I forbindelse med byjubileet jobbes det med planer for å utvikle pilegrimsleden for et internasjonalt, så vel som et lokalt publikum.

Sarpsborg kommune har både nordiske og andre internasjonale vennskapsbyer. Samarbeidet med Betlehem er mangeårig og solid via Betlehems foreningen. Gjennom årlige turer utveksles kultur byene imellom.

I samarbeidet mellom Sarpsborg og Struer har et spennende historieprosjekt om lokal identitet blitt utviklet. Det er også utveksling av skoleklasser byene i mellom. Barn og unge får slik en unik mulighet til å lære om andre nasjonaliteters kultur og identitet. Sarpsborg har også gode kontakter i Grand Forks, Södertälje, Forssa og Berwick upon Tweed. Det er pr.idag en forsiktig kulturell utveksling mellom enkelte av Sarpsborgs kor og korps og vennskapsbyene. Struer arrangerer en årlig korfestival, hvor kor fra Sarpsborg deltar.

Videre utvikling

Mulighetene for et større og mer stabilt kulturell utveksling samt kultursamarbeid mellom Sarpsborg, de nordiske vennskapsbyene, Betlehem og Grand Forks bør stå sentralt i det internasjonale arbeidet.

For å utvikle det internasjonale kultursamarbeidet videre er bør man spille på de ulike internasjonale miljøene i Sarpsborg og benytte deres eksisterende kompetanse og nettverk.

Det er ønskelig at fremtidig kulturhus dimensjoneres slik at utenlandske kompanier og produksjoner kan gjeste byen.

En utvikling av pilegrimsleden kan føre til internasjonal interesse og samarbeid og styrke byens kulturelle næringer.

Tema: Internasjonalt kultursamarbeid

Delmål: Sarpsborg skal ha internasjonalt kultursamarbeid

Slik vil vi ha det:	Slik gjør vi det:
Kulturell utveksling mellom Sarpsborg og internasjonale miljøer	Har dialog og samhandler med Sarpsborgs internasjonale miljøer Samarbeider med vennskapsbyene Utvikler pilegrimsleden mot 2016
Vi legger til rette for internasjonale gjestende kulturproduksjoner av en rekke slag.	Etablere formålstjenlige arenaer.

6.7 Kultur og folkehelse

Dagens situasjon

Innbyggerundersøkelsen som ble gjennomført høsten 2011 viser at 75,6 % oppfatter sin helse som svært god eller ganske god. Ungdomsundersøkelsen 2008 viser at ungdommer opplever å ha god helse, de trives på skolen, opplever nærmiljøet sitt som rolig og trygt samt at det er lett å få venner. Innvandrere sier også at det er lett å få venner i Sarpsborg. Folkehelseutfordringene er først og fremst knyttet til livsstil, sosioøkonomiske forhold og en økende grad av psykiske plager blant unge jenter og ensomhet særlig blant voksne og eldre.

Forskere ved HUNT (Helseundersøkelsen i Nord-Trøndelag) har sammenliknet opplysninger om deltagelse i kulturelle aktiviteter med helseopplysninger, og har funnet at alle som konsumerer kultur i en eller annen form opplever bedre helse, er mer tilfreds med livet sitt og har mindre forekomster av angst og depresjon, sammenlignet med folk som ikke er opptatt av kultur eller deltar i kulturaktiviteter. Studien omfatter et bredt kulturbegrep, og deltagerne svarte på spørsmål om alt fra konserter og dugnad til religiøs aktivitet, idrettsarrangementer og utendørsaktiviteter.

I følge Folkehelseloven skal kommunen bruke alle sine virksomheter for å fremme folkehelse. Formålet med loven er å motvirke sosial ulikhet i helse.

Erfaringsmessig er det ofte de som faller utenfor det ordinære kulturlivet som også utvikler "uhelse". Det er derfor viktig at alle har like muligheter til og delta og utvikle seg uavhengig av sosial, økonomisk eller kulturell bakgrunn og funksjonsevne. Kulturformidling og kulturaktiviteter i for eksempel skoler, helse- og omsorgsinstitusjoner og i det offentlige rom kan være med på å øke tilgangen til kunst og kulturuttrykk og redusere barrierer for å oppsøke kulturtilbud på egenhånd, det samme er breddeidretten. Det blir pr. i dag arbeidet med å legge til rette for å inkludere innvandrere i lokale kulturaktiviteter.

Videre utvikling

Opplevelse og deltakelse i kulturaktiviteter fremmer helse og bedrer livskvaliteten. Funn viser at de som konsumerer kultur i en eller annen form opplever både bedre helse og er mer tilfreds. Først og fremst handler det om gode opplevelser og deltakelse i et sosialt fellesskap. I det videre arbeidet må flest mulig gis en mulighet for både å kunne oppleve kultur og å delta i ulike kulturaktiviteter/tilbud. En viktig dimensjon i dette er at innbyggerne gis mulighet til å utvikle egne skapende evner og å delta på egne premisser i de kulturaktivitetene de selv ønsker. Barn og ungdom som deltar lite i kulturelle aktiviteter, enkelte grupper eldre, brukere ved institusjoner, mennesker med nedsatt funksjonsevne og nye innbyggere fra andre deler av verden bør oppmuntres til å bidra i byens kulturliv. Kulturutøvere, lag, foreninger og andre frivillige er viktige i denne sammenheng. En aktiv og deltagende befolkning er en forutsetning for et godt kulturliv i kommunen og for utviklingen av demokratiet.

Midlertidighet kan være en viktig virkemiddel for å skape et sosialt mangfold og fellesskap. I slike prosjekter møtes deltagerne på tvers av grupperinger, interesser, alder og status. Samarbeid og utvikling organiseres i nettverk med flat struktur. Deler av videreutviklingen av kulturtilbudet til eldre bør inneholde midlertidighet, gjerne i kobling med barn og unge.

Innvandrere er en gruppe som i mindre grad enn den øvrige befolkningen er involvert i kulturaktiviteter, både som deltagere og publikum, samtidig som man vet at kultur- og idrettsaktiviteter er en god arena for integrering og nettverksbygging. Innvandrere og innvandrers organisasjoner representerer en ressurs som kan nyttiggjøres forutsatt at det er en aktiv inkluderingspolitikk fra kommunen og de øvrige frivillige organisasjonenes side.

Tema: Kultur og folkehelse

Delmål: Sarpsborg har et kulturliv som sikrer fellesskap, utfoldelse, deltagelse og opplevelse for alle.

Slik vil vi ha det:	Slik gjør vi det:
God informasjon til nyinnflyttede om kulturaktiviteter og idrettsarrangement	Synliggjøre og markedsføre kultur og fritidstilbudet som finnes i privat, frivillig - og offentlig regi, gjennom tilpassede informasjonskanaler og oppsøkende informasjon
Gjennom brukerdialog utvikles eksisterende og nye kultur – og idrettstilbud og møteplasser	Videreutvikler den kulturelle spaserstokken. Samlokaliserer kultur- og idrettsaktiviteter for barn, unge og eldre. Bruker tilskuddsordninger for å stimulere til samarbeid, inkludering, åpenhet og aktivitet Midlertidige prosjekter
Innflyttere fra andre deler av verden skal oppmuntres til å bidra i kulturlivet og synliggjøres på egne kulturelle premisser	Styrker fellesarenaer der minoritet og majoritet møtes Midlertidige prosjekter Bruker tilskuddsordninger for å stimulere til samarbeid, inkludering, åpenhet og aktivitet

7 KRITISKE FAKTORER FOR GJENNOMFØRING AV PLANEN.

Ved siden av mulighetene som omtales i kapittel 6 er det utfordringer som vil kunne oppstå ved gjennomføring av planen.

7.1 Ressurser og økonomi.

Med ressurser menes både økonomiske og menneskelige. Det er viktig å søke om eksterne midler der dette er mulig. Før prosjekter og planer startes opp må en god prosjektplan samt budsjett foreligge.

For å lykkes med planer og prosjekter er det helt avgjørende at ambisjonsnivået ses i forhold til ressursnivået. Gjennom rullering av årlige budsjett og handlingsplaner, vil prioritering og ressursbruk bli vurdert opp i mot øvrige tjenesteområder.

Det er viktig at alle involverte parter har samme forståelse av ambisjonsnivået og måloppnåelsen. En drøfting av hva som er mulig å få til innen gitte rammer må gjøres.

7.2 Prioriteringer

Bred politisk og administrativ forankring er viktig for å få en stabil satsning på utviklingen av kulturfeltet.

7.3 Holdninger/ulik kultur

Det kan oppstå utfordringer i prosjekter pga tidkrevende kommunale beslutningsprosedyrer. Ofte er det behov for rask og ubyråkratisk behandling i kreative prosjekter. Kulturelle og kreative aktiviteter kan innebære en usikkerhet som er "fremmed" og /eller utfordrende for politikk og planlegging å forholde seg til.

7.3 Tid

Tradisjonelle aktører kan føle at det er for tidkrevende prosesser som finner sted. Kreative prosjekter er ofte tidkrevende og utfordrende. Det er mange ulike aktører og kulturer som skal inn å finne sin rolle